

more napihovati. Vendar tukajšna muzika se zadosti obilno-krat glasí; če je dopisovavec ni slišal, je pri vsem tem vendar svoje storila. — Morebiti se bo komu čudno zdelo, da se v Postojni govori o mestni muziki; zemljopisne bukve namreč Postojno imenujejo le terg. Pa Pivčani, ko gredo v Postojno, pravijo, da gredo v mesto; je res tukaj več mestnega, kakor v marsikterem tergu na Krajskem, in pivške vasi deloma kažejo tako zidane hiše, kakor drugod tergi. Prav bi bilo sicer, da bi Postojna tudi po postavi nosila ime mesta, ko se marsikteri slabji kraj na Krajskem s tacim imenom ponaša. Pa na samem imenu, pravijo Postojnci, je malo ležeče, če so časi slabji memo poprejšnih. Ko bi se pa Postojni hotelo kaj več mestnega dati, bi bil to terg vsak teden; potem bi si tukajšni stanovavci ložje in boljši kup dobivali svoj živež kakor zdaj, in Pivčani bi se tudi vadili, kako stvar več pridelovati, ki bi se na tergu utegnila spečati. Sicer se je s teržnim dnevom tukaj že večkrat kaj poskušalo, pa ni hotel nič v red priti. Kaj je bilo tega krivo? bi morebiti kdo drugi vedil bolje povedati.

Znojenski.

Iz Kranja 28. julija. J. V. — Iz zadnjih „Novic“ smo zvedili veselo novico, da utegnemo zares dobiti štiri latinske šole. Da bi se to le kmali zgodilo! Hišo za šole in potrebne oprave bo naše mesto samo v kratkem rado pripravilo in tako se bo hitreje, kakor smo upali, naša želja spolnila. Ni mi treba dobrot naštevati, ki jih bi kranjsko mesto in cela gornja Kranja imela, ako se tukaj vrata novim šolam odprejo; le samo eno reč spomnim. Znano je, da tukaj bivajo Slovenci in da se skoz in skoz po deželi le slovenski jezik govori, tudi božja beseda se le v domačem jeziku razlaga. Mislimo tedaj, da nam ne bodo učiteljev poslali, kateri le iz zemljoznanstva vejo, da so tukaj Slovenci doma. Če se ces. ukaz od 8. avg. 1859, kateri za vse narode celega cesarstva brez izjeme popolnoma velja, še ni spolnil, se utegne le s tem izgovarjati, da je mnogo ptujih učiteljev, ki domačega jezika ne razumejo. Le-sem pa bomo gotovo le može našega naroda dobili, ki bojo kos, uresničiti cesarski ukaz. Pretekli so časi, ko še skor nismo si upali glasno reči, da smo Slovenci; zbudil se je tudi naš narod iz dolgoletnega spanja; oživila se je v vseh persih zavednost svojega naroda in ponosno se zdaj vsak pravi rojak k njemu šteje. In zares! zgodbe vseh časov živo kažejo, da vse narode je le ljubezen do domovine mogočne in veljavne naredila; berž pa ko so to zgubili, jih je v kratkem drug narod v jarm nemarnosti pripravil. Treba je tedaj, da se Bogu dá kar Bogu gré in cesarju kar je cesarjevega, pa tudi narodu kar je narodovega! Tako bomo vsi narodi velike Avstrije veseli, in veseli narodi premagajo marsiktere težave.

Iz Ljubljane. Kar je sonce merknilo, ni skor dneva brez dežja, večkrat pa se vlije prava ploha in nenadoma pribuči strašen vihar. Taka je bila tudi v nedeljo okoli enajstih ravno med sv. birmo, da je hotel piš medeničarjem vse štante podreti in so mogli ljudje v šenklavški cerkvi marele razpeti, ker je veter skozi zgorej odperte okna dež v cerkev gnal. Predolgo deževno in hladno vreme ne obeta na polji nič dobrega, ako se ne bo kmali na bolje obrnilo; povedalo se nam je, da je jel krompir v nekterih krajih (okoli Kamnika itd.) gnjiti, da njive smerdijo. Ker se nam je ozimina slabo obnesla — na Gorenskem, kjer polje pozimi ni posebne škode terpelo, daje násad pšenice le po pol mernika! — bi nas pač hudo zadelo, ako bi nam še jesenski pridelki spodleteli. — Iz Ternovega na Notranjskem se je 23. p. m. pisalo v dunajsko „Presse“, da je ondašnja c. k. sodnija preiskovati dala truplo neke žene, ki je za vodenico umerla, od ktere pa so ljudje govorili, da je živa pečena bila. Čeravno ljudje radi iz komarja naredé vola, vendar čisto prazna ni bila ta govorica, zakaj res je, da je prišla ta bolna žena (udova) k svoji sestri lesem, češ, da ji bo tukajšni zrak bolje teknil. Neka babica mazačinja

ji svetuje, naj se v toplo peč vsede; to ji bo skozi polt vso vodo iz života pregnalo. Nesrečna žena res uboga, pa umerje; zdravniki so našli nohtove na nogah zasmojene in po celem životu noter do glave opeklín veliko. Mi pa bi svetovali, tako svetovavko le za eno minuto na razbeljeno plošo posaditi, da bi ji neizrečeno neumnost iz glave potegnili. — Kako treba bi bilo, da bi tudi taki ljudje slovensko znali, katerim je slovenščina tern v pèti, pa si vendar kruh ali čast s tem služijo, da pošiljajo dunajskim časnikom novice, ki so jih iz našega lista pobrali, to je, so si jih iz njega predstaviti dali, — nam spet očitno kaže včerajna „original-korespondencija“ iz Ljubljane v „Presse“. V ti „korespondencii“ se dopisnik merzi nad sostavkom poslednjih „Novic“: „Reka, kje si?“ in svetu laže, da se v onem sostavku terja, naj bi na poštah v Milani, Piemontu itd. znali ilirski jezik. Šembrano neveden mora biti „korespondent“, da se je takega kosmatega medveda natvesti dal, — zakaj da bi bil sam novični dopis bral, tega nikakor ne moremo verjeti, sicer bi bil vidil, da je gosp. Grajski le pot popisal, ktero je iz Varaždina v Reko pisano pisemce obhodilo le samo za to, ker poštar v Varaždinu ni vedil, kje je „u Rieci“, in da je samo temu vso krivdo pripisal, očitno rekši, da se kaj takega „godí v domači hiši“. Dokler smo na domači zemlji, imamo za naše pisma pravico domačega jezika in poštarji naj ga znajo. To je naš dopisnik rekel in nič drugega. — O arme „Presse“, dass man Dich mit solchen Verdrehungen behelliget!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Presvitli cesar so prišli včeraj iz Toplice sopet nazaj. Dva dni so bili s kraljevičem-vladarjem pruskim skupaj; oba sta imela tudi svoja prva ministra saboj in še več družih imenitnih mož. Treba se je zdelo vladarjema zmeniti se osebno, kako in kaj, ker od ene strani žuga nevarnost avstrijskemu cesarstvu, ako bi Lahí napadli Beneško, prusko kraljestvo in cela Nemčija pa je tudi v nevarnosti, ako bi utegnil kdaj Napoleon seči po okrajnah Rajna in francozkemu carstvu pridobiti tako imenovano „naravno mejo“. Vzrok topliškega shoda ni tedaj nobenemu skrivnost, ker časi so res nevarni; al kaj je bilo ondi sklenjeno, tega nihče prav ne vé, akoravno se časnikarji na vrat na nos prizadevajo uganiti, kaj sta vladarja govorila in sklenila. Ni tedaj čuda, da so vsi nemški časniki polni popisov iz Toplice, in da eden hoče vediti več memo drugega. Eni terdijo, da sta vladarja gotovo pogodbo podpisala; drugi pravijo, da je bila v tem shodu določena le osnova prihodnje pogodbe za ohranjenje celote vseh dežel, ki spadajo v nemško zavezo; nasproti temu pa pravi „Preuss. Ztg.“, da nič gotovega ni bilo sklenjenega, da pa sta vladarja prijazno se porazumela o zadevah sedanjih političnih homatij in da je upati, da ta shod ne bo brez koristi za nemško kraljestvo. Prihodnost tedaj bo še le odkrila, kakošen sad bo donesel shod topliški, ki je bil po vsem, kar se je slišalo, posebno prijazen ne le med vladarjema, temuč tudi med ministroma obojnih vlad. Drugih nemških vladarjev, ki so je unidaj s pruskim vladarjem vred snidli s Napoleonom v Baden-Badnu, ni bilo nobenega v Toplicah.

— Sliši se, da mali odbori državnega svetovavstva so vsak svoje delo že doveršili in da včeraj (v torek) je imel biti prvi zedinjeni zbor vseh malih odborov, kateri, kakor naši bravci vedó, štejejo skupaj 21 državnih svetovavcov. Poznejim sejam tega zedinjenega zbora se bojo pridružili tudi ministri in njih namestniki. Upanje je, da se bojo v teh naprejšnih zboreh navskriž-misli zlo poravnale in se bo pot pogladila za prihodnje pretresovanja v velikem zboru, ki se bo težko pred 13. dnevom t. m. začel.

— Ministerski ukaz od 12. julija zapoveduje, da otroške igrače s zeleno barvo pomalane se smejo

le skozi velike colnije in z dovoljenjem deželnega poglavarstva tiste dežele dobivati, kjer kupčevavec s to robo stanuje. — Ukaz ta se opira na to, da zelena barva, s katero se igrače malajo, je strupena in zdravju nevarna.

— Velika trgovca Arnstein in Eskeles, ki stani na kant prišla, še nista svojih dolgov poravnala, ker se še zmiraj ne vé, kaj naj bi se storilo s posestvi te nekdanje imenitne trgovske hiše, da bi dolžniki saj 30 namesti 100 gold. dobili. Berž ko ne pa bojo te posestva prodane, namreč cukrarnice v Gradcu, Ljubljani in Čalokezu (auf der Insel Schütt), oglarnica v Lokah, predivnica v Lohovicah in sukarnica v Gradcu; ali se pa bo skupilo 1 milijon in 980.000 gold., kakor so vse te posestva cenjene, je veliko vprašanje.

Iz Korškega. Iz Trebiža se je pisalo 24. dan p. m., da velika medvedja družina se je pritepla v trebiško dolino, ki je že čez 20 ovác požerla. Napravili so lov na kosmatine, pa perve dni niso še nobenega vstrelili.

Iz Štajarskega. Iz Gradca. Po poslednjem naznanilu se je za spominek rajnega nadvojvoda Joana že nabralo 7000 gold.

Ogersko. Iz Pešta. Še 4 večere so se na ravno tistem mestu zavoljo bakljade, ki jo je policija prepovedala, ponavljali nepokoji, o katerih smo unidan pisali, in bilo je nekoliko ljudi v teh homatijah ranjenih, ktere pa niso bile „mali začetek velike ogerske prekucije“, kakor so nekteri časnikarji pisali, zakaj berž ko je deželni poglavar fzm. Benedek, kterege te dni ni bilo doma, prišel na mesto nepokoja in je ukazal vojakom domu iti, je bilo ko bi trenil vse mirno in iz stoterih ust je donel „eljen“ previdnemu poglavarju.

Erdeljsko. 21. dan p. m. so na neki senožeti blizu Rudeče gore delavci kosili in polni verč žganja v travi spravljeni imeli. Okoli 6 in 4 let stara fantiča nekega delavca stakneta verč in se napijeta žganja tako, da stareji fant je na mestu obležal in še tisti večer umerl. — Nikoli ni pač preveč skerbi za otroke!

Iz južnih Tirolov 24. julija. Ker je sardinska armada že delj časa spet na vojsko uravnana, ni tedaj prazen strah, da bi utegnila nad mejo avstrijsko planiti; zato se terdnjave hitro izdelujejo, in da se tabori ob Stelvii in meji laškega Tirolskega berž ko je mogoče dodelajo, so kantonske gosposke veliko delavcov najele iz severnih Tirolov; iz orožnice dunajske in družih orožnic se sila veliko orožja vozi na Tirolsko, ako bi treba bilo se v bran postaviti sovražniku. Zato se tudi pričakuje, da deželni poglavar nadvojvoda Karol Ludevik, ki je 26. dan t. m. iz Dunaja prišel, je prinesel novo postavo za deželne brambovce. S srebrnim drobižem smo v silni zadregi; šestice so res že bele vrane pri nas.

Laško. Na Neapoljskem se mešajo homatije čedalje bolj. Kralj je sicer konstitucijo dal; al 15. dan p. m. so hotli gardniki in vojaki nekterih kerdel novo ustavo podreti; dnarja so odkod prejeli, se napili in po ulicah razsajali kričaje „proč s konstitucijo!“ in vsakega napadli, ki ni hotel ž njimi kričati. Ministri so hotli berž svojo službo zapustiti, ako bi se bil kralj še dalje branil se krepko zoperstaviti prekucijnemu početju zoper novo vlado. Zdaj je to zopet poravnano in kralj ravná v edinosti s svojimi ministri; al kaj bo dalje, sam Bog vé, ker najnovejše novice iz Turina od 28. julija pravijo, da obravnave zavolj zveze so se med neapoljsko in sardinsko vlado zderle; neapoljski poslanci bojo Turin zapustili. Govori se, da je Garibaldi na Neapolitansko prišel. — Kakor se je zdaj zvedilo, je bil 16. in 17. t. m. hud boj pred Milazzo med kraljevo armado in Garibalditovo, ki ji je general Medici poveljnik bil, kamor je pa 20. julija Garibaldi sam s 3000 vojaki pritisknil in Milazzo vzel;

pozneje se je tudi terdnjava udala. Kraljevi so zgubili v vsem 580 mož, Garibaldovcov pa je padlo 50, ranjenih je bilo 100, vjeli so jih 17; Garibaldi sam je bil ranjen na nogi, sin njegov pa na plečah. V Mesini je še kraljeva armada.

Francozko. Iz Pariza 27. junija. Pripravljamo se za vojsko, kakor da bi ne šla naša armada le v Sirijo na Turško, ampak kakor da bi bila tudi vojska z Angleži predurmi. Kakor strela iz jasnega je novica, da bo shod avstrijskega in pruskega vladarja v Toplicah, udarila v cesarja in njegove prijatle, zakaj nihče ne more tajiti, da meja ob Rajnu je Napoleonovo poželenje. Pripoveduje se, da nedavnej je rekel: „Na Laškem nisem mogel vsega storiti, česar sem želel; vendar sem dosti storil, da se ostalo naredi samo po sebi. Evropa bo še le tadaj mir uživala, ko bo Francozko dobilo svoje naravne meje. Zakaj le s tako močjo bom mogel svobodo prenašati, ktere še dalje Francozom prideržati mi ni mogoče.“ Ali mu pa tudi potem ne bo tern v peti, je veliko vprašanje. — Rimsko izposojilo je dobljeno. 38 milijonov je podpisanih po navadni poti na Francozkem in v Belgii, 12 milijonov je podpisal velik trgovec.

Angleško. Iz Londona 24. julija. Da si tudi Angleži ne prikrivajo nevarnosti, ki jim zdaj še le od deleč žuga iz Francoškega, se vidi iz govora ministra Palmerstona, sicer Napoleonovega prijatla, v včerajšnjem državnem zboru. Rekel je namreč očitno, „da časi tudi za Angleško niso varni in da nevarnost mu preti od bližnjega soseda unstran kanala. Francozko ima 600.000 vojakov, 400.000 jih je vsaki dan za vojsko pripravljenih, 200.000 pa jih je na urlavbu, ki so lahko v malo dneh sklicani. To je veliko preveč le za brambo dežele!“

Serbsko. Iz Beligrada 25. julija. Zdravniki pravijo, da ni celó nobenega upanja več, da bi se knez spet ozdravil. Dr. Zavisic je bil nanagloma iz Dunaja v Banja-Brestovac k knezu poklican. Knez je poklical vse njemu in svoji rodovini zvesto udane Serbe k sebi in jim priporočal svojega sina kneza-naslednika Mihala, ki ga vsaki dan iz Ivanke pričakujejo.

Turško. Iz Sirije. Maroniti in Druzi so se 10. dan p. m. pomirili in za zdaj je konec prelivanja kervi v Sirii. Al ker velike vlade nimajo nobenega zaupanja, da bi mogla turška vlada kos biti prihodnjim prekucijam in se je bati novih grozovitost, so sklenile, da hočejo one Sirijo berzdati, kar je tudi turška vlada po dolgem obotavljanji dovolila. Francozke in angleške vlade se bojo tedaj podale v Sirijo; al do 28. julija še nobena francozka ladija ni jadrjala na Turško, ker pogodba vzajemnega posredstva je imela od vseh velikih vlad še le ta dan (28. julija) podpisana biti. Angleška vlada, ki ni bila iz začetka za to, da bi se druge vlade vtaknile v turške homatije, se je nenadoma premislila in dovoluje zdaj, kar Napoleon hoče, kakor pravijo, za tega voljo, da bi cesar francozki ne branil zedinjenja cele Italije, na katerem je Angležem posebno veliko ležeče zato, ker bi potem oni veliko močnejši in veljavniši bili v srednjem morji. Tako roka roko umiva in res je, da diplomacija je večidel samopridna dobičkarija.

Zitna cena

v Ljubljani 28. julija 1860.

Vagán (Metzen) v novem dnarji: pšenice domače 5 fl. 43. — banaške 5 fl. 43. — turšice 4 fl. 75⁵/₁₀. — soršice 4 fl. — reži 3 fl. 45. — ječmena 3 fl. 2. — prosa 3 fl. 38. — ajde 3 fl. 42. — ovsa 2 fl. 16.

Kursi na Dunaji 31. julija.

5% metaliki 70 fl. 10 kr. Ažijo srebra 26 fl. 10 kr.
Narodno posojilo 79 fl. 90 kr. Cekini 6 fl. 4 kr.